«Каралды»
ОГПИнин Окумуштуулар кеңеши
Протокол №_3_____
«_21_»____01_____2019- ж .

«Бекитемин»
ОГПИнин ректору,
п.и.к., профессор Б.Б. Зулуев
_____
«_21_»____01_____2019-ж.

Баалоо каражаттарынын фонду

Баалоо каражаттарынын фонду (БКФ, ФОС) ***деп окутуунун күтүлүүчү натыйжаларынын жетишкендиктерин жана компетенциялардын калыптанышынын деңгээлин аныктоо үчүн дайындалган методикалык жана текшерүүчү-өлчөөчү материалдардын комплекси болуп саналат.***

Баалоо каражаттарын ***билим, билгичтик жана көндүмдөр*** түрүндө туюндурулган ***дисциплинанын окутуу натыйжаларынын (ОН) жана берилген компетенциялардын негизинде*** иштеп чыгуу зарыл.

Баалоо каражаттарынын фондуна дисциплинанын окутуу натыйжаларын баалоонун процедуралары жана каражаттары, ошондой эле студенттер үчүн күтүлүүчү натыйжаларга жеткенин же жетпегенин тастыктоого мүмкүндүк берүүчү жекече баалоо каражаттары да кирет.

Баалоо каражаттарынын фондунда төмөнкүлөр камтылат:

а) учурдагы текшерүү үчүн баалоо каражаттары жана критерийлери;
б) аралык текшерүү үчүн баалоо каражаттары жана критерийлери;
в) жыйынтык текшерүү үчүн баалоо каражаттары жана критерийлери;
г) СӨАИни текшерүү үчүн баалоо каражаттары жана критерийлери.

Эгер докладдар, рефераттар, тегерек столдор, диспуттар, текшерүү иштери, тестирлөө ж.б. баалоо каражаттары катары каралса, анда алардын темалары, суроолору, текшерүү иштеринин, тесттердин варианттары ж.б., ошондой эле билим берүү программасына толук дал келген, берилген ырааттуулуктагы окуу программасынын *ар бир темасы боюнча текшерүүчү суроолор*. Баалоо каражаттары *дисциплинанын бардык темалары (бөлүмдөрү) үчүн* түзүлүшү керек.

Баалоо каражаттарынын фондунун максаттары, милдеттери жана коюлуучу талаптар

1). Баалоо каражаттарынын фондун түзүүнүн **негизги максаты** болуп окугандарды даярдоонун сапатын баалоо үчүн материалдарды түзүү жана ишмердүүлүктүн төмөнкү деңгээлдерин аныктоо болуп эсептелет:

- *дисциплинаны өздөштүрүү деңгээли;*
- *калыптанган компетенциялардын деңгээли.*

2). Баалоо каражаттары фондунун **милдеттери**:

- *Окугандардын окуу ишмердүүлүгүн баалоо.*

3). Баалоо каражаттарынын фонду (БКФ) төмөнкү **талаптарга** жооп бериши

керек:

- **тууралыгы** (валидность) – окутуунун максаттарына дал келүүсү;
- **корректтүүлүгү** - тактыкты чагылдыруусу;
- **объективдүүлүгү** – бирдей мүмкүнчүлүккө ээ болуусу;
- **вариативдүүлүк** - параллель варианттардын санынын жетиштүү болушу;
- **актуалдуулугу** – окутуунун этаптарына жана деңгээлине туура келүүсү;
- текшерүү ишинин баалоо критерийлеринин **так жазылышы**;
- **комплекстик баалоо** – ар тараптуу баалоо;
- **критерийлердин негизинде** баалоо;
- **программалык каражаттарды** колдонуу мүмкүнчүлүгү;
- кесиптик коом тарабынан берилген **сын-пикирдин** болушу.

4). Баалоо каражаттарынын фонду (БКФ) төмөнкүдөй **касиеттерге** ээ болушу керек:

- **предметке багытталуусу** (предметти үйрөнүүгө тиешелештиги);
- **мазмунунун системалуулугу** (теориялык менен практиканын айкалышы);
- Баалоо каражаттарынын **санынын жетиштүүлүгү;**
- Баалоо каражаттарынын **сапатынын жогору** болушу.

Баалоо каражаттары фондунун структурасы

Баалоо каражаттарынын структурасы төмөнкүлөрдөн турат:

1. *Титулдук барак;*
2. *Дисциплинаны (модулдун материалдарды) окуп-үйрөнүүдөн калыптануучу компетенциялардын тизмеги;*
3. *Дисциплина боюнча өз алдынча окуп-үйрөнүүнү камсыздоочу окуу-методикалык материалдардын тизмеги;*
4. *Текшерүү иштерин жана билимдерди, көндүмдөрдү, ык-машыгууларды жана компетенцияларды калыптандыруунун деңгээлин баалоочу материалдар;*
5. *Баалоо шкаласынын баяны;*
6. *Компетенциялардын критерийлерин баалоонун шкалалары;*
7. *Баалоонун процедураларын аныктоочу методикалык материалдар;*
8. *Рецензенттердин эксперттик бүтүмү;*
9. *Өзгөртүүлөр жана кошумчалар киргизилген баракчалар;*

Баалоо каражаттарынын болжолдуу тизмеги

1. *Тест;*
2. *Текшерүү иши;*
3. *Коллоквиум;*
4. *Деңгээлдик тапшырмалар;*
5. *Эсептик-графиктик иштер;*
6. *Сурамжылоо - аңгемелешүү;*
7. *Реферат;*
8. *Доклад;*

9. *Билдирүү;*
10. *Иш жана ролдук оюндар;*
11. *Кейс-маселелер;*
12. *Дискуссия;*
13. *Дебат;*
14. *Проект;*
15. *Чыгармачылык тапшырмалар;*
16. *Эссе;*
17. *Жумушчу дептер;*
18. *Тренажер;*

Рефератты баалоо критерийлери

Рефератты баалоо критерийлерин түзүүдө рефератка коюлуучу талаптарды колдонобуз.

Реферет менен байланышкан студенттин ишмердүүлүгүн 6 бөлүмгө бөлүп алабыз. Ар бир бөлүмдү 5 критерий менен 1 баллдан баалайбыз. Натыйжада максималдык балл 30 балл болот.

1. Теманын актуалдуулугу, маселенин коюлушу, иш план

1)	Теманын актуалдуулугунун негизделиши		4)	Алынган жыйынтыктын жаңылыгы	
2)	Тема боюнча мурда аткарылган иштердин анализи		5)	Иш пландын рефераттын темасына туура келиши	
3)	Маселенин коюлушу			1-бөлүм б-ча балл:	4

2. Изилдөөнүн максаттары, методдору жана маселелери

1)	Изилдөө максатынын коюлушу		4)	Маселелерди чечүүдө кандай татаал жагдайлар каралган?	
2)	Изилдөө үчүн кандай маселелер коюлган?		5)	Кандай инструменттер (Прикл. программ. пакети) колдонулган?	
3)	Изилдөө үчүн методдордун тандалышы			2-бөлүм б-ча балл:	3

3. Мазмуну, структурасы, тиркемелер

1)	Ишти баяндоонун сапаты жана сабаттуулугу (орфографиялык, пунктуациялык, стилистикалык)		4)	Материалды баяндоонун удаалаштыгы	
2)	Теманын мазмун менен дал келиши		5)	Корутунду (теорема, лемма, натыйжа)	
3)	Тиркемелер (таблицалар, диаграммалар, графиктер, сүрөттөр, схемалар			3-бөлүм б-ча балл:	4

4. Алынган жыйынтыктар жана алардын колдонулушу

1)	Алынган жыйынтыктардын тизмеги		4)	Жыйынтыктарды жалпылоо деңгээли	

2)	Жыйынтыкты мүнөздөөчү мисалдын болушу		5)	Жыйынтыктардын практикада колдонулушу	
3)	Алынган жыйынтыктардын далили			4-бөлүм б-ча балл:	4

5. Дизайн, көлөм, адабият

1)	Иштин жасалгаланган деңгээлине (дизайн) берилген баа		4)	Акыркы 5 жылдагы адабияттар каралганбы?	
2)	Текстте адабияттарга жасалган шилтемелердин болушу		5)	Иштин көлөмүнө коюлган талаптардын аткарылышы	
3)	Адабияттардын ГОСТ боюнча жазылышы			5-бөлүм б-ча балл:	4

6. Рефератты коргоо

1)	Ишти баяндоо деңгээли, сүйлөө речи, компетенттүүлүгү		4)	Тема боюнча билиминин толуктугу жана тереңдиги	
2)	Презентация, проектор, көргөзмө куралдардын болушу		5)	Кошумча суроолорго туура жооптордун берилиши	
3)	Иште алынган өзүнүн жыйынтыгын баяндай билиши			6-бөлүм б-ча балл:	5
				Жалпы балл:	24

Студенттердин билимин баалоо критерийи

система менен бааланат жана ал **үч этапка:** 1-модуль (***M1***), 2-модуль (***M2***), жыйынтыктоочу текшерүү (***ЖТ***) бөлүнөт.

Модулдарда баалоонун максималдык баллы **30 баллга** барабар. Жыйынтыктоочу текшерүүдө билимди текшерүүгө **40 балл** берилет, анын **30 баллы билимди текшерүү** үчүн, ал эми **10 баллы сыйлык балл** катары берилет. Сыйлык балл жакшы жыйынтыктарды жана активдүүлүктү көрсөткөн студенттерге берилет. Жалпы балл **100 балды** түзөт (4-таблица).

Модулдарда жана жыйынтыктоочу текшерүүдө **босого (пороговый) балл 18 баллга** барабар деп эсептелет, анткени ал **30 баллдын 60%тин** түзөт. ***Эгерде студенттин топтогон баллы 18 баллдан төмөн болсо, анда ал модулду же жыйынтыктоочу баллды кайра тапшыруусу зарыл.***

100 баллдык баалоо системасындагы босого балл 61 ге барабар (3-таблица).

4-таблица. Баллдарды топтоо жолу менен баалоо системасы

Баалоо этаптары	**1-модуль**	**2-модуль**	**Жыйынтык-тоочу текшерүү**	**Колдоо баллы**	**Жалпы балл**
Баллдар	30	30	30	10	100
Босого балл	18	18	18		

“Модуль” - латын тилинин modulus деген сөзүнөн алынып, «чен» («мера») дегенди билдирет. Жалпысынан ал чен өлчөмүнүн бирдигин, чоңдугун же коэффициентин аныктайт.

Билим берүү системасында **модуль деп окуу дисциплинасынын мазмунунун логикалык аякталган бир бөлүгүн түшүнөбүз**. Студенттин модулду өздөштүрүү деңгээлин аныктоо үчүн бир нече текшерүү иш-чаралары өткөрүлүшү мүмкүн. **Бул текшерүү иш-чараларынын ар бири 30 баллдык шкала менен бааланат.**

Билимди баалоонун **30 баллдык шкаласы** менен 100 жана 5 баллдык баалоо шкалаларын салыштыруу үчүн 5-таблицаны пайдаланууга болот.

5-таблица. Баллдарды салыштыруу таблицасы

30 баллдык система	**100 баллдык система**	**Тамгалык система**	**Традициялык система**
26 – 30	**87 – 100**	**A**	**Эң жакшы**
24 – 25	**80 – 86**	**B**	**Жакшы**
22 – 23	**74 – 79**	**C**	
20 – 21	**68 – 73**	**Д**	**Канааттандырарлык**
18 – 19	**60 – 67**	**E**	
9 – 17	**31 - 59**	**FX**	**Канааттандырарлык эмес**
0 - 8	**0 - 30**	**F**	

Билимди баалоодо объективдүүлүк жана акыйкаттуулук принциптери

колдонулуп, студенттин билиминин сапаты бардык тараптан анализделип, модулдук-рейтингдик системанын жобосуна ылайык коюлат.

КРнын ББжИ Министрлигинин аракеттеги нормативдик акттарынын жана сунуштамаларынын негизинде табигый багыттагы дисциплиналарда **5 баллдык система** менен төмөнкүдөй критерийлер менен коюлат:

- ***"Эң жакшы"*** деген баа окуу-программалык материалдарды ар тараптан, системалык жана терең өздөштүргөндүгүн көрсөтө алган, программада каралган теориялык жана практикалык маселелерди эркин чыгара алган, жумушчу программада сунушталган негизги адабияттардан пайдаланып өз алдынча иштерди аткарган, кошумча адабияттар менен таанышып чыккан, окуу-программалык материалдарды түшүндүрүп берүүдө жана колдонууда чыгармачылык жөндөмдүүлүгүн көрсөтө алган, дисциплина боюнча уюштурулган конкурстарга жана олимпиадаларга активдүү катышып, дисциплинанын негизги түшүнүктөрүнүн өз ара байланышын терең түшүнө алган, окуп-үйрөнгөн билимдерин, ыкмаларын жана көндүмдөрүн келечектеги кесибинде колдоно ала турган жана рейтингдик-модулдук система боюнча топтогон балы **87** баллдан кем болбогон студентке коюлат.
- ***"Жакшы"*** деген баа окуу-программалык материалдарды системалык түрдө өздөштүргөндүгүн көрсөтө алган, программада каралган теориялык жана практикалык маселелерди чыгара алган, жумушчу программада сунушталган негизги адабияттардан пайдаланып өз алдынча иштерди аткарган, кошумча адабияттар менен таанышып чыккан, окуу-программалык материалдарды түшүндүрүп бере алган, окуп-үйрөнгөн билимдерин, ыкмаларын жана көндүмдөрүн келечектеги кесибинде колдоно ала турган жана рейтингдик-модулдук система боюнча топтогон баллы **74** баллдан **86** баллга чейин болгон студентке коюлат.
- **"Канааттандыраарлык"** деген баа окуу-программалык материалдарды өздөштүргөндүгүн көрсөтө алган, программада каралган маселелерди каталыктарга жол берүү менен чыгарган, бирок окутуучу тарабынан жолдомо берилсе, маселени чыгарып кете алган, жумушчу программада сунушталган негизги адабияттар менен таанышып чыккан, өз алдынча иштерди толук эмес өлчөмдө иштеп чыккан, окуу-программалык материалдарды каталыктары менен түшүндүрө алган, бирок келечектеги кесибинде колдонулуучу зарыл болгон материалдарды окуп-үйрөнгөн жана рейтингдик-модулдук система боюнча топтогон баллы **60** баллдан **73** баллга чейин болгон студентке коюлат.
- **"Канааттандыраарлык эмес"** деген баа окуу-программалык негизги материалдар боюнча өздөштүргөн билиминде каталыктары бар, программада каралган маселелерди чыгарууда принципиалдуу каталарды кетирген, жумушчу программада сунушталган негизги адабияттар менен таанышып чыкпаган, программада көрсөтүлгөн базалык материалдарды өздөштүрбөгөн, келечектеги кесибинде колдонулуучу ыкмаларга жана көндүмдөргө ээ болбогон жана рейтингдик-модулдук система боюнча топтогон баллы **60** баллдан кем болгон студентке коюлат.

Сынактарда баа коюу объективдүүлүк жана акыйкаттуулук принцибинин негизинде, билимди бекемдөө жана субъективдүү факторлорду жоюу максатында жүргүзүлөт.